

ATODLEN 2

Rheoliad 23

RHAN 1

Dehongli cyffredinol

1. Yn yr Atodlen hon—

ystyr “Cyfarwyddeb 93/85/EEC” (“*Directive 93/85/EEC*”) yw Cyfarwyddeb y Cyngor 93/85/EEC ynghylch rheoli pydredd cylch tatws(1);

ystyr “Cyfarwyddeb 98/57/EC” (“*Directive 98/57/EC*”) yw Cyfarwyddeb y Cyngor 98/57/EC ynghylch rheoli *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al.*(2);

ystyr “Cyfarwyddeb 2007/33/EC” (“*Directive 2007/33/EC*”) yw Cyfarwyddeb y Cyngor 2007/33/EC ynghylch rheoli Llyngyr tatws(3);

mae “mangre” (“*premises*”) yn cynnwys unrhyw le, gan gynnwys unrhyw dir, adeilad, cerbyd, llestr, awyren, hofrenfad, cynhwysydd llwythi, wagen reilffordd, trelar neu adeilad neu adeiledd symudol;

ystyr “Pydredd coch tatws” (“*Potato brown rot*”) yw naill ai’r clefyd tatws a achosir gan *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al.* neu’r bacteriwm hwnnw, fel y bo’r cyd-destun yn mynnu;

ystyr “Pydredd cylch tatws” (“*Potato ring rot*”) yw naill ai’r clefyd tatws a achosir gan y bacteriwm *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis *et al.* spp. *Sepandonicus* (Spieckermann a Kotthof) Davis *et al.* neu’r bacteriwm hwnnw, fel y bo’r cyd-destun yn mynnu;

ystyr “Rheoliadau Tatws Hadyd” (“*Seed Potatoes Regulations*”) yw Rheoliadau Tatws Hadyd (Cymru) 2016(4);

ystyr “taten” (“*potato*”) yw unrhyw gloronen neu wir had neu unrhyw blanhigyn arall o *Solanum tuberosum* L, neu unrhyw rywogaeth arall o’r genws *Solanum* L. sy’n ffurfio cloron.

Gwybodaeth Cychwyn

II Atod. 2 para. 1 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

RHAN 2

Darpariaethau cyffredinol ynglŷn â phlannu rhywogaethau mochlysaidd penodol

Cyfyngiadau cyffredinol ar blannu tatws

2.—(1) Ni chaff unrhyw berson fynd ati’n fwriadol i blannu’r canlynol, nac achosi na chaniatáu’n fwriadol iddynt gael eu plannu—

(a) unrhyw datws a dyfwyd mewn trydedd wlad, heblaw’r Swistir, neu

(1) OJ Rhif L 259, 18.10.1993, t. 1, fel y’i diwygiwyd gan Gyfarwyddeb y Comisiwn 2006/56/EC (OJ Rhif L 182, 4.7.2006, t. 1). Mae’n cael ei ddiddymu o 1 Ionawr 2022 ymlaen (gweler Erthygl 113(2) o Reoliad (EU) 2016/2031 (OJ Rhif L 317, 23.11.2016, t. 4).

(2) OJ Rhif L 235, 21.8.1998, t. 1, fel y’i diwygiwyd gan Gyfarwyddeb y Comisiwn 2006/63/EC (OJ Rhif L 206, 27.7.2006, t. 36). Mae’n cael ei ddiddymu o 1 Ionawr 2022 ymlaen (gweler Erthygl 113(2) o Reoliad (EU) 2016/2031).

(3) OJ Rhif L 156, 16.6.2007, t. 12. Mae’n cael ei ddiddymu o 1 Ionawr 2022 ymlaen (gweler Erthygl 113(2) o Reoliad (EU) 2016/2031).

(4) [O.S. 2016/106 \(Cy. 52\)](#).

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2. (See end of Document for details)

(b) unrhyw datws a gynhyrchir o'r tatws hynny.

(2) Ni chaiff unrhyw berson fynd ati'n fwriadol i blannu unrhyw datws, nac achosi na chaniatáu'n fwriadol iddynt gael eu plannu oni bai—

(a) eu bod yn tarddu mewn llinell uniongyrchol o ddeunydd tatws sydd wedi ei gael o dan raglen a gymeradwywyd yn swyddogol yn yr Undeb Ewropeaidd neu'r Swistir,

(b) y canfuwyd eu bod yn rhydd rhag Pydredd cylch tatws mewn profion swyddogol gan ddefnyddio'r dulliau a nodir yn Atodiad 1 i Gyfarwyddeb 93/85/EEC, ac

(c) y canfuwyd eu bod yn rhydd rhag Pydredd coch tatws mewn profion swyddogol gan ddefnyddio'r dulliau a nodir yn Atodiad 2 i Gyfarwyddeb 98/57/EC.

Gwybodaeth Cychwyn

I2 Atod. 2 para. 2 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

RHAN 3

Mesurau i reoli Clefyd y ddafaden tatws

Dehongli

3. Yn y Rhan hon—

(a) ystyr “Clefyd y ddafaden tatws” yw naill ai'r clefyd tatws a achosir gan y ffwng *Synchytrium endobioticum* (Schilbersky) Percival neu'r ffwng hwnnw, fel y bo'r cyd-destun yn mynnu;

(b) mae llain o dir i'w hystyried yn llain halogedig os bydd prawf swyddogol yn cadarnhau bod Clefyd y ddafaden tatws yn bresennol ar o leiaf un planhigyn sy'n tyfu neu a dyfwyd ar y llain honno.

Gwybodaeth Cychwyn

I3 Atod. 2 para. 3 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Mesurau swyddogol ynglŷn â lleiniau tir halogedig

4.—(1) Rhaid i arolygydd iechyd planhigion ddarnodi unrhyw lain halogedig a pharth diogelwch o amgylch y llain honno sy'n ddigon mawr i sicrhau diogelwch yr ardal o'i hamgylch.

(2) Rhaid i arolygydd iechyd planhigion gyflwyno hysbysiad o dan reoliad 15(1) yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gloron neu wlydd tatws sy'n bresennol ar y llain halogedig neu sydd wedi dod o'r llain halogedig, gael eu trin mewn modd sy'n sicrhau bod Clefyd y ddafaden tatws sy'n bresennol arnynt yn cael ei ddinistrio.

(3) Pan fo arolygydd iechyd planhigion wedi ei fodloni bod unrhyw gloron neu wlydd tatws wedi eu halogi â Chlefyd y ddafaden tatws ac na all yr arolygydd ganfod a fu'r cloron neu'r gwlydd hynny yn bresennol ar lain halogedig, caiff yr arolygydd gyflwyno hysbysiad o dan reoliad 15(1) sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r swp cyfan sy'n cynnwys y cloron neu'r gwlydd yr effeithiwyd arnynt gael ei drin mewn modd sy'n sicrhau nad oes risg y bydd Clefyd y ddafaden tatws yn lledaenu.

Gwybodaeth Cychwyn

I4 Atod. 2 para. 4 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Gwahardd plannu tatws ar leiniau halogedig

5.—(1) Pan fo llain halogedig wedi ei darnodi o dan baragraff 4(1), ni chaiff unrhyw berson—

(a) tyfu unrhyw datws ar y llain, neu

(b) tyfu neu storio ar y llain unrhyw blanhigion a fwriedir i'w trawsblannu.

(2) Ni chaiff unrhyw berson dyfu tatws mewn parth diogelwch a ddarnodir o dan baragraff 4(1) oni bai bod arolygydd iechyd planhigion wedi ei fodloni eu bod o rywogaeth sydd ag ymwrthedd i'r hiliau o Glefyd y ddfafaden tatws a geir ar y llain halogedig y mae'r parth diogelwch yn ymwneud â hi.

(3) Bernir bod amrywogaeth tatws yn un sydd ag ymwrthedd i hil benodol o Glefyd y ddfafaden tatws at ddibenion is-baragraff (2) pan fo'r amrywogaeth honno yn adweithio i halogiad gan gyfrwng pathogenig yr hil honno mewn modd sy'n sicrhau nad oes perygl o sgil-heintio.

Gwybodaeth Cychwyn

I5 Atod. 2 para. 5 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Dirymu darnodiad llain halogedig

6. Pan fo arolygydd iechyd planhigion wedi ei fodloni nad yw Clefyd y ddfafaden tatws yn bresennol mwyach ar lain a ddarnodir o dan baragraff 4(1) neu ar ei pharth diogelwch cysylltiedig, rhaid i'r arolygydd ddirymu'r darnodiad hwnnw.

Gwybodaeth Cychwyn

I6 Atod. 2 para. 6 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

RHAN 4

Mesurau i reoli poblogaethau Ewropeaidd o Lyngyr tatws

Dehongli

7. Yn y Rhan hon—

ystyr “bylbiau sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau” (“*susceptible bulbs*”) yw bylbiau, cloron neu risomau, a dyfwyd mewn pridd ac a fwriedir i'w plannu, o *Allium ascalonicum* L., *Allium cepa* L., *Dahlia* spp., *Gladiolus* Tourn. Ex L., *Hyacinthus* spp., *Iris* spp., *Lilium* spp., *Narcissus* L. neu *Tulipa* L., heblaw'r rhai y ceir tystiolaeth drwy gyfrwng eu pecynnau neu drwy ddulliau eraill y bwriedir iddynt gael eu gwerthu i ddefnyddwyr terfynol nad ydynt yn ymwneud yn broffesiynol â chynhyrchu planhigion neu flodau wedi eu torri;

ystyr “cae” (“*field*”) yw ardal sydd wedi ei darnodi fel cae at ddibenion Erthygl 3 o Gyfarwyddeb 2007/33/EC;

ystyr “cae a heigiwyd” (“*infested field*”) yw cae y cofnodwyd ei fod wedi ei heigio yn unol â pharagraff 9(1);

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2. (See end of Document for details)

ystyr “deunydd sy’n dueddol o gael plâu neu glefydau” (“*susceptible material*”) yw planhigion cynhaliol, bylbiau sy’n dueddol o gael plâu neu glefydau neu blanhigion sy’n dueddol o gael plâu neu glefydau;

ystyr “hysbysiad” (“*notice*”) yw hysbysiad o dan reoliad 15(1);

ystyr “Llyngyr tatws” (“*Potato cyst nematode*”) yw unrhyw lyngyr sy’n ffurfio systiau o’r rhywogaeth *Globodera pallida* (Stone) Behrens neu *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens sy’n heigio ac yn lluosogi ar datws, gan gynnwys unrhyw fath neu bathoteip o lyngyr o’r fath;

ystyr “planhigion cynhaliol” (“*host plants*”) yw planhigion ac iddynt wreiddiau *Capsicum* spp., *Solanum lycopersicum* L. neu *Solanum melongena* L.;

ystyr “planhigion sy’n dueddol o gael plâu neu glefydau” (“*susceptible plants*”) yw planhigion ac iddynt wreiddiau *Allium porrum* L., *Asparagus officinalis* L., *Beta vulgaris* L., *Brassica* spp. neu *Fragaria* L.

Gwybodaeth Cychwyn

17 Atod. 2 para. 7 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Ymchwiliadau ac arolygon swyddogol

8. Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau—

- (a) bod ymchwiliadau swyddogol yn cael eu cynnal yn unol ag Erthyglau 4 a 5 o Gyfarwyddeb 2007/33/EC ar gyfer presenoldeb Llyngyr tatws mewn caeau y bwriedir plannu neu storio ynddynt datws hadyd neu ddeunydd sy’n dueddol o gael plâu neu glefydau sydd wedi eu bwriadu ar gyfer cynhyrchu planhigion i’w plannu, a
- (b) bod arolygon swyddogol yn cael eu cynnal yn unol ag Erthygl 6 o Gyfarwyddeb 2007/33/EC ar gyfer presenoldeb Llyngyr tatws mewn caeau a ddefnyddir i gynhyrchu tatws, heblaw’r rhai a fwriedir ar gyfer cynhyrchu tatws hadyd.

Gwybodaeth Cychwyn

18 Atod. 2 para. 8 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Cofnodion swyddogol ymchwiliadau ac arolygon

9.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod canlyniadau pob ymchwiliad swyddogol neu arolwg swyddogol a gynhelir yn unol â pharagraff 8 yn cael eu cofnodi i ddangos a ganfuwyd Llyngyr tatws yn y caeau yn ystod yr ymchwiliad neu’r arolwg.

(2) Pan fo’r mesurau a gymeradwywyd yn swyddogol ac a nodir yn Adran 3(C) o Atodiad 3 i Gyfarwyddeb 2007/33/EC wedi eu cymryd mewn cae y cofnodwyd ei fod wedi ei heigio yn unol ag is-baragraff (1) ac, ar ôl cwblhau’r mesurau hynny, y cadarnheir yn swyddogol nad oes Llyngyr tatws yn bresennol yn y cae mwyach, rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod y cofnod yn cael ei ddiweddarau yn unol â hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

19 Atod. 2 para. 9 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Hysbysiadau mewn perthynas â chaeau a heigiwyd a deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau a halogwyd

10.—(1) Rhaid i arolygydd iechyd planhigion gyflwyno hysbysiad ysgrifenedig i'r meddiannydd neu i'r person arall sydd â gofal am gae a heigiwyd, sy'n pennu ffiniau'r cae a heigiwyd.

(2) Ni chaniateir tynnu'r hysbysiad yn ôl hyd nes y cadarnheir, yn unol â pharagraff 9(2) nad oes Llyngyr tatws yn bresennol yn y cae mwyach.

(3) Rhaid i arolygydd iechyd planhigion, drwy hysbysiad, ddynodi bod unrhyw ddeunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ac sy'n dod o gae y cofnodwyd yn swyddogol ei fod wedi ei heigio o dan baragraff 9(1) neu unrhyw ddeunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ac sydd wedi bod mewn cysylltiad â phridd lle cafwyd Llyngyr tatws yn ddeunydd halogedig.

Gwybodaeth Cychwyn

I10 Atod. 2 para. 10 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Gwahardd plannu tatws mewn caeau a heigiwyd

11.—(1) Oni chaiff ei awdurdodi i wneud hynny gan arolygydd, ni chaiff unrhyw berson—

(a) plannu unrhyw datws y bwriedir eu defnyddio i gynhyrchu tatws hadyd mewn cae a heigiwyd, neu

(b) plannu neu storio unrhyw ddeunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau y bwriedir ei blannu mewn cae a heigiwyd.

(2) Caiff arolygydd iechyd planhigion awdurdodi plannu bylbiau sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau neu blanhigion sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau mewn cae a heigiwyd.

(3) Rhaid i awdurdodiad o dan is-baragraff (2) gael ei roi drwy hysbysiad a rhaid iddo gynnwys y mesurau a nodir yn Adran 3(A) o Atodiad 3 i Gyfarwyddeb 2007/33/EC.

Gwybodaeth Cychwyn

I11 Atod. 2 para. 11 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Atal Llyngyr tatws

12.—(1) Ni chaiff unrhyw berson blannu unrhyw datws mewn cae a heigiwyd nad ydynt wedi eu bwriadu ar gyfer cynhyrchu tatws hadyd oni bai ei fod wedi ei awdurdodi i wneud hynny gan arolygydd iechyd planhigion.

(2) Rhaid i awdurdodiad o dan is-baragraff (1) gael ei roi drwy hysbysiad a dim ond os yw'r arolygydd wedi ei fodloni bod pob cam rhesymol i atal Llyngyr tatws yn y cae wedi eu cymryd yn unol â'r rhaglen reoli swyddogol a fabwysiadwyd gan Weinidogion Cymru ar gyfer atal Llyngyr tatws y caniateir iddo gael ei roi.

Gwybodaeth Cychwyn

I12 Atod. 2 para. 12 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2. (See end of Document for details)

Rheolaethau ar datws hadyd halogedig etc.

13.—(1) Ni chaiff unrhyw berson blannu unrhyw datws hadyd nac unrhyw blanhigion cynhaliol sydd wedi eu dynodi yn halogedig yn unol â pharagraff 10(3), oni bai ei fod wedi ei awdurdodi i wneud hynny gan arolygydd.

(2) Rhaid i awdurdodiad o dan is-baragraff (1) gael ei roi drwy hysbysiad a rhaid iddo gynnwys y mesurau sy'n angenrheidiol ym marn yr arolygydd i ddihalogi'r tatws hadyd neu'r planhigion cynhaliol hynny.

Gwybodaeth Cychwyn

I13 Atod. 2 para. 13 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Rheolaethau ar datws ar gyfer prosesu neu raddio diwydiannol

14.—(1) Ni chaiff unrhyw berson symud unrhyw datws a ddynodwyd yn halogedig yn unol â pharagraff 10(3) ac a fwriedir ar gyfer prosesu neu raddio diwydiannol, oni bai ei fod wedi ei awdurdodi i wneud hynny gan arolygydd.

(2) Rhaid i awdurdodiad o dan is-baragraff (1) gael ei roi drwy hysbysiad a rhaid iddo ei gwneud yn ofynnol i'r tatws gael eu danfon i safle prosesu neu raddio sydd â gweithdrefnau gwaredu gwastraff priodol a gymeradwywyd yn swyddogol sy'n sicrhau nad oes risg y bydd Llyngyr tatws yn lledaenu.

Gwybodaeth Cychwyn

I14 Atod. 2 para. 14 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Rheolaethau ar fylbiau halogedig etc.

15. Ni chaiff unrhyw berson blannu unrhyw fylbiau sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau neu blanhigion sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau sydd wedi eu dynodi fel rhai a halogwyd yn unol â pharagraff 10(3), oni bai eu bod wedi bod yn destun y mesurau a nodir yn Adran 3(A) o Atodiad 3 i Gyfarwyddeb 2007/33/EC a bod arolygydd wedi cadarnhau drwy hysbysiad nad ydynt wedi eu halogi mwyach.

Gwybodaeth Cychwyn

I15 Atod. 2 para. 15 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Ymchwiliadau pellach ar gyfer presenoldeb llyngyr tatws

16. Os yw unrhyw achos a amheuir o Lyngyr tatws neu unrhyw achos o bresenoldeb Llyngyr tatws a gadarnhawyd yn deillio o fethiant neu newid o ran effeithiolrwydd amrywogaeth tatws sydd ag ymwrthedd sy'n ymwneud â newid eithriadol o ran cyfansoddiad rhywogaethau llyngyr, pathodeipiau neu grwpiau gwenwyndra, rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau y cynhelir drwy ddulliau priodol ymchwiliad i'r rhywogaeth o Lyngyr tatws dan sylw a, pan fo'n gymwys, y pathoteip a'r grŵp gwenwyndra dan sylw, a'u bod yn cael eu cadarnhau drwy ddulliau priodol.

Gwybodaeth Cychwyn

I16 Atod. 2 para. 16 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

RHAN 5

Mesurau i reoli Pydredd cylch tatws

Dehongli

17. Yn y Rhan hon—

ystyr “blwyddyn dyfu gyntaf” (“*first growing year*”), yn achos mesurau sydd i’w cymryd mewn perthynas â man cynhyrchu halogedig, yw’r flwyddyn dyfu gyntaf yn dilyn y flwyddyn dyfu pryd y dynodir y man cynhyrchu yn halogedig at ddibenion Erthygl 5(1)(a) o Gyfarwyddeb 93/85/EEC;

ystyr “deunydd sy’n dueddol o gael plâu neu glefydau” (“*susceptible material*”) yw cloron neu blanhigion *Solanum tuberosum* L.;

ystyr “gwrthrych” (“*object*”) yw unrhyw beiriant, cerbyd, llestr, storfa neu wrthrych arall, gan gynnwys deunydd pecynnu;

ystyr “halogedig” (“*contaminated*”) yw wedi ei dynodi’n halogedig gan arolygydd iechyd planhigion at ddibenion Erthygl 5(1)(a) o Gyfarwyddeb 93/85/EEC;

ystyr “halogedig o bosibl” (“*possibly contaminated*”) yw wedi ei bennu’n halogedig o bosibl gan arolygydd iechyd planhigion at ddibenion Erthygl 5(1)(b) o Gyfarwyddeb 93/85/EEC;

ystyr “hysbysiad” (“*notice*”), mewn perthynas â hysbysiad sydd i’w roi gan arolygydd iechyd planhigion, yw hysbysiad o dan reoliad 15(1);

ystyr “parth” (“*zone*”) yw unrhyw ardal, gan gynnwys unrhyw fangre unigol;

ystyr “tatws hadyd ardystiedig” (“*certified seed potatoes*”) yw tatws hadyd cyn-sylfaenol, tatws hadyd sylfaenol neu datws hadyd ardystiedig o fewn yr ystyr a nodir yn rheoliad 2(1) o’r Rheoliadau Tatws Hadyd.

Gwybodaeth Cychwyn

I17 Atod. 2 para. 17 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Arolygon a phrofion swyddogol

18.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod arolygon swyddogol systemataidd ar gyfer Pydredd cylch tatws yn cael eu cynnal yng Nghymru ar gloron *Solanum tuberosum* L. a, pan fo’n briodol, ar blanhigion *Solanum tuberosum* L., yn unol ag Erthygl 2(1) o Gyfarwyddeb 93/85/EEC.

(2) Pan amheuir bod Pydredd cylch tatws yn bresennol mewn deunydd sy’n dueddol o gael plâu neu glefydau, rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau—

(a) bod profion swyddogol yn cael eu cynnal gan ddefnyddio’r dull a nodir yn Atodiad 1 i Gyfarwyddeb 93/85/EEC ac yn unol â’r amodau a bennir ym mhwynt 1 o Atodiad 2 i Gyfarwyddeb 93/85/EEC i gadarnhau a yw’n bresennol ai peidio,

(b) bod y canlynol yn cael eu cadw a’u diogelu’n briodol tra disgwylir i’r profion swyddogol gael eu cwblhau—

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2. (See end of Document for details)

- (i) yr holl gloron a samplwyd, a lle bynnag y bo'n bosibl, yr holl blanhigion a samplwyd;
 - (ii) unrhyw echdyniad sy'n weddill a deunydd paratoi ychwanegol ar gyfer y profion sgrinio;
 - (iii) yr holl ddogfennaeth berthnasol, ac
- (c) hyd nes y cadarnheir ei fod yn bresennol neu y gwrthbrofir yr amheuaeth ei fod yn bresennol, pan fo symptomau gweledol diagnostig sy'n peri amheuaeth ynghylch presenoldeb Pydredd cylch tatws wedi eu gweld, neu pan fo symptomau Pydredd cylch tatws wedi eu canfod gan brawf imiwnoffloroleuedd cadarnhaol neu brawf cadarnhaol priodol arall—
- (i) bod symud yr holl lotiau neu lwythi y cymerwyd y samplau ohonynt, heblaw'r rhai sydd o dan reolaeth swyddogol, yn cael ei wahardd, ac eithrio pan gadarnhawyd nad oes risg adnabyddadwy y bydd Pydredd cylch tatws yn lledaenu,
 - (ii) bod camau'n cael eu cymryd i olrhain tarddiad yr achos a amheuir, a
 - (iii) bod camau rhagofalus priodol ychwanegol sy'n seiliedig ar lefel y risg a amcangyfrifir yn cael eu cymryd i atal y pla planhigion rhag lledaenu.
- (3) Caiff hysbysiad gynnwys mesurau at ddibenion is-baragraff (2)(c)(i) i (iii).

Gwybodaeth Cychwyn

I18 Atod. 2 para. 18 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Mesurau i'w cymryd yn dilyn cadarnhau presenoldeb Pydredd cylch tatws

19.—(1) Os yw presenoldeb Pydredd cylch tatws yn cael ei gadarnhau mewn sampl o ddeunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau yn dilyn profion swyddogol a gynhelir yn unol â pharagraff 18(2)(a) neu is-baragraff (2), rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau—

- (a) bod y deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau, y llwyth neu'r lot ac unrhyw wrthrych y cymerwyd y sampl ohono a, pan fo'n briodol, y man cynhyrchu a'r cae y cynaeafwyd y deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ohonynt, yn cael eu dynodi yn halogedig gan arolygydd iechyd planhigion;
- (b) bod arolygydd iechyd planhigion yn canfod graddau'r halogi tebygol drwy gysylltiad cyn neu ar ôl cynaeafu neu drwy unrhyw gyswllt cynhyrchu ag unrhyw beth a ddynodir yn halogedig o dan baragraff (a), gan ystyried y materion a nodir ym mhwynt 1 o Atodiad 3 i Gyfarwyddeb 93/85/EEC;
- (c) bod parth yn cael ei ddarnodi gan arolygydd iechyd planhigion ar sail y dynodiad a wneir o dan baragraff (a), gan ystyried y materion a nodir ym mhwynt 2 o Atodiad 3 i Gyfarwyddeb 93/85/EEC.

(2) Pan fo deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau wedi ei ddynodi yn halogedig o dan is-baragraff (1)(a), rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau y cynhelir profion ar stociau tatws sy'n perthyn drwy glonio i'r deunydd hwnnw sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau yn y dull a bennir ym mharagraff 18(2)(a) er mwyn canfod prif ffynhonnell debygol yr haint, a graddau'r halogi tebygol.

(3) Rhaid cynnal unrhyw brofion o'r fath ar faint bynnag o ddeunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ag sy'n angenrheidiol i ganfod prif ffynhonnell debygol yr haint, a graddau'r halogi tebygol.

(4) Rhaid i unrhyw ddynodiad gan arolygydd iechyd planhigion o dan y paragraff hwn hon gael ei wneud drwy hysbysiad.

(5) Pan fo arolygydd iechyd planhigion yn canfod o dan is-baragraff (1)(b) fod unrhyw ddeunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau, neu unrhyw wrthrych, yn halogedig o bosibl, rhaid i'r arolygydd ddynodi drwy hysbysiad fod y deunydd hwnnw neu'r gwrthrych hwnnw yn halogedig o bosibl.

Gwybodaeth Cychwyn

I19 Atod. 2 para. 19 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Cyfyngiadau mewn perthynas â deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau neu wrthrychau sy'n halogedig neu sy'n halogwyd o bosibl â Phydredd cylch tatws

20.—(1) Ni chaiff unrhyw berson fynd ati'n fwriadol i blannu'r canlynol, nac achosi na chaniatáu'n fwriadol iddynt gael eu plannu—

- (a) unrhyw ddeunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ac sy'n halogedig, neu
- (b) unrhyw ddeunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ac sy'n halogedig o bosibl.

(2) Pan fo deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau neu wrthrych wedi eu dynodi'n halogedig neu'n halogedig o bosibl o dan baragraff 19(1) neu (5), rhaid i arolygydd iechyd planhigion gyflwyno hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol—

- (a) yn achos deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ac sy'n halogedig, i'r deunydd gael ei waredu drwy ei ddinistrio neu drwy unrhyw fesur arall sy'n cydymffurfio â phwynt 1 o Atodiad 4 i Gyfarwyddeb 93/85/EEC;
- (b) yn achos deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ac sy'n halogedig o bosibl, i'r deunydd gael ei ddefnyddio neu ei waredu yn unol â phwynt 2 o Atodiad 4 i Gyfarwyddeb 93/85/EEC;
- (c) yn achos gwrthrych sy'n halogedig neu wrthrych sy'n halogedig o bosibl, i'r gwrthrych—
 - (i) cael ei waredu drwy ei ddinistrio, neu
 - (ii) cael ei lanhau a'i ddiheintio fel nad oes risg adnabyddadwy y bydd Pydredd cylch tatws yn goroesi neu'n lledaenu.

(3) Ni chaniateir i ddim byd a lanhawyd ac a ddiheintiwyd yn unol ag is-baragraff (2)(c)(ii) gael ei drin mwyach fel pe bai'n halogedig at ddibenion Cyfarwyddeb 93/85/EEC.

Gwybodaeth Cychwyn

I20 Atod. 2 para. 20 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Mesurau mewn perthynas â man cynhyrchu halogedig

21.—(1) Rhaid i arolygydd iechyd planhigion gyflwyno'r hysbysiadau a ganlyn i unrhyw feddiannydd neu berson arall sydd â gofal am fan cynhyrchu halogedig—

- (a) mewn perthynas ag unrhyw gae halogedig sy'n rhan o'r man cynhyrchu, hysbysiad yn cynnwys y set gyntaf o fesurau dileu neu hysbysiad yn cynnwys yr ail gyfres o fesurau dileu;
- (b) mewn perthynas ag unrhyw gae sy'n rhan o'r man cynhyrchu ond nad yw'n halogedig, hysbysiad yn cynnwys y drydedd set o fesurau dileu.

(2) Dyma'r set gyntaf o fesurau dileu—

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2. (See end of Document for details)

- (a) y mesurau sydd i'w cymryd yn y cae o'r dyddiad y ceir yr hysbysiad ac am o leiaf dair blwyddyn dyfu o ddechrau'r flwyddyn dyfu gyntaf er mwyn dileu planhigion tatws gwirfoddol, ac unrhyw blanhigion eraill sy'n tyfu'n naturiol sy'n cynnal Pydredd cylch tatws,
 - (b) gwaharddiad ar blannu unrhyw un neu ragor o'r canlynol yn y cae yn ystod y cyfnod hwnnw—
 - (i) cloron, planhigion neu wir hadau tatws;
 - (ii) planhigion sy'n tyfu'n naturiol sy'n cynnal Pydredd cylch tatws;
 - (iii) cnydau lle ceir risg mewn cysylltiad â hwy y bydd Pydredd cylch tatws yn lledaenu,
 - (c) gofyniad mai dim ond tatws ar gyfer cynhyrchu tatws bwyta y caniateir eu plannu yn y cae yn ystod y tymor cnydio tatws cyntaf yn dilyn y cyfnod hwnnw, a bod y tatws dim ond yn cael eu plannu os canfuwyd bod y cae yn rhydd rhag planhigion tatws gwirfoddol a phlanhigion eraill sy'n tyfu'n naturiol sy'n cynnal Pydredd cylch tatws am o leiaf ddwy flwyddyn dyfu yn olynol cyn plannu, a bod y cloron a gynaeafwyd yn destun profion swyddogol gan ddefnyddio'r dull a nodir yn Atodiad 1 i Gyfarwyddeb 93/85/EEC, a
 - (d) gofyniad mai dim ond tatws ar gyfer cynhyrchu tatws hadyd neu datws bwyta y caniateir eu plannu yn y cae yn ystod y tymor cnydio tatws nesaf yn dilyn cylch cylchdroi priodol (rhaid i'r cylch hwnnw fod o leiaf ddwy flynedd pan fo'r tatws i'w plannu i gynhyrchu tatws hadyd).
- (3) Dyma'r ail set o fesurau dileu—
- (a) y mesurau sydd i'w cymryd yn y cae o'r dyddiad y ceir yr hysbysiad ac am bedair blwyddyn dyfu o ddechrau'r flwyddyn dyfu gyntaf er mwyn dileu planhigion tatws gwirfoddol, a phlanhigion eraill sy'n tyfu'n naturiol sy'n cynnal Pydredd cylch tatws,
 - (b) gofyniad bod y cae yn cael ei gadw, yn ystod y cyfnod hwnnw, yn fraenar neu'n dir pori parhaol, gan dorri'r borfa yn fyr neu bori'r tir yn ddwys yn fynych, ac
 - (c) gofyniad mai dim ond tatws ar gyfer cynhyrchu tatws hadyd neu datws bwyta y caniateir eu plannu yn ystod y tymor cnydio tatws cyntaf yn dilyn y cyfnod hwnnw, a bod y tatws dim ond yn cael eu plannu os canfuwyd bod y cae yn rhydd rhag planhigion tatws gwirfoddol a phlanhigion eraill sy'n tyfu'n naturiol sy'n cynnal Pydredd cylch tatws am o leiaf ddwy flwyddyn dyfu yn olynol cyn plannu, a bod y cloron a gynaeafwyd yn destun profion swyddogol gan ddefnyddio'r dull a nodir yn Atodiad 1 i Gyfarwyddeb 93/85/EEC.
- (4) Dyma'r drydedd set o fesurau dileu—
- (a) pan fo arolygydd iechyd planhigion wedi ei fodloni bod y risg o blanhigion tatws gwirfoddol a phlanhigion eraill sy'n tyfu'n naturiol sy'n cynnal Pydredd cylch tatws wedi ei ddileu, gwaharddiad ar blannu unrhyw un neu ragor o'r canlynol yn y cae o'r dyddiad y ceir yr hysbysiad ac am y flwyddyn dyfu gyntaf—
 - (i) cloron, planhigion neu wir hadau tatws,
 - (ii) planhigion sy'n tyfu'n naturiol sy'n cynnal Pydredd cylch tatws, a
 - (iii) tatws hadyd ardystiedig, oni bai eu bod ar gyfer cynhyrchu tatws bwyta yn unig,
 - (b) gofyniad mai dim ond y tatws a ganlyn y caniateir eu plannu ar gyfer cynhyrchu tatws hadyd neu datws bwyta yn y flwyddyn dyfu ganlynol—
 - (i) tatws hadyd ardystiedig, a
 - (ii) tatws hadyd a brofwyd yn swyddogol ar gyfer absenoldeb Pydredd cylch tatws ac a dyfwyd o dan reolaeth swyddogol mewn man cynhyrchu nad yw'n fan cynhyrchu halogedig,

- (c) gofyniad mai dim ond tatws hadyd ardystiedig neu datws hadyd a dyfwyd o dan reolaeth swyddogol o datws hadyd ardystiedig y caniateir eu plannu i gynhyrchu tatws hadyd neu datws bwyta yn ystod o leiaf y drydedd flwyddyn dyfu, a
 - (d) y mesurau sydd i'w cymryd yn y cae o'r dyddiad y ceir yr hysbysiad hyd at ddiwedd y drydedd flwyddyn dyfu er mwyn dileu planhigion tatws gwirfoddol, ac unrhyw blanhigion sy'n tyfu'n naturiol sy'n cynnal Pydredd cylch tatws a gofyniad bod profion swyddogol yn cael eu cynnal ar y cloron a gynaeafwyd ym mhob cae gan ddefnyddio'r dull a nodir yn Atodiad 1 i Gyfarwyddeb 93/85/EEC.
- (5) Rhaid hefyd i hysbysiad a gyflwynir gan arolygydd iechyd planhigion o dan is-baragraff (1) (a) sy'n cynnwys y set gyntaf o fesurau dileu—
- (a) cynnwys gofyniad bod rhaid i'r holl beiriannau a chyfleusterau storio yn y man cynhyrchu a ddefnyddir i gynhyrchu tatws gael eu glanhau a'u diheintio ar unwaith ac yn dilyn y flwyddyn dyfu gyntaf, a
 - (b) pennu'r dulliau priodol ar gyfer glanhau a diheintio'r peiriannau a'r cyfleusterau storio.
- (6) Caniateir i'r mesurau y caiff eu pennu mewn hysbysiad o dan is-baragraff (1) neu (5) gael eu cynnwys mewn hysbysiad gyda mesurau priodol eraill.
- (7) Rhaid i'r person y cyflwynir hysbysiad iddo yn unol ag is-baragraff (1) sicrhau bod y mesurau a bennir yn yr hysbysiad yn cael eu cymryd yn y modd gofynnol.
- (8) Pan fo arolygydd iechyd planhigion yn cyflwyno hysbysiad yn cynnwys y set gyntaf o fesurau dileu, rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod arolwg swyddogol yn cael ei gynnal mewn perthynas â'r cae a grybwyllir yn is-baragraff (2)(d) yn unol ag Erthygl 2 o Gyfarwyddeb 93/85/EEC.

Gwybodaeth Cychwyn

I21 Atod. 2 para. 21 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Mesurau ychwanegol sy'n gymwys i uned cynhyrchu cnwd o dan orchudd

22.—(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i blannu unrhyw gloron, planhigion neu wir hadau tatws mewn uned cynhyrchu cnydau o dan orchudd sy'n halogedig lle mae'n bosibl amnewid yr holl gyfrwng tyfu yn yr uned.

(2) Ni chaiff unrhyw berson blannu unrhyw gloron, planhigion na gwir hadau tatws yn yr uned heb awdurdodiad ysgrifenedig arolygydd iechyd planhigion.

(3) Ni chaiff arolygydd iechyd planhigion roi awdurdodiad o dan is-baragraff (2) oni bai—

- (a) y cydymffurfwyd â'r holl fesurau i ddileu Pydredd cylch tatws ac i symud yr holl blanhigion sy'n eu cynnal ymaith a bennir mewn hysbysiad mewn perthynas â'r man cynhyrchu lle y mae'r uned wedi ei lleoli,
- (b) bod y cyfrwng tyfu yn yr uned wedi ei newid yn llwyr, ac
- (c) bod yr uned a'r holl offer a ddefnyddiwyd yn yr uned wedi eu glanhau ac wedi eu diheintio i ddileu Pydredd cylch tatws ac i symud yr holl ddeunydd planhigion cynhaliol ymaith.

(4) Pan roddir awdurdodiad o dan is-baragraff (2), caiff yr awdurdodiad bennu mai dim ond tatws hadyd ardystiedig, cloron bychain neu ficro-blanhigion sy'n deillio o ffynonellau a brofwyd yn swyddogol y caniateir eu defnyddio yn y broses gynhyrchu.

Gwybodaeth Cychwyn

I22 Atod. 2 para. 22 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2. (See end of Document for details)

Mesurau i'w cymryd mewn parthau a ddarnodwyd i reoli Pydredd cylch tatws

23.—(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo arolygydd iechyd planhigion wedi darnodi parth yn unol â pharagraff 19(1)(c).

(2) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy hysbysiad, bennu rhagor o waharddiadau, cyfyngiadau a mesurau eraill a fydd yn gymwys yn y parth a ddarnodwyd i atal y risg y bydd Pydredd cylch tatws yn goroesi neu'n lledaenu.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru, yn benodol, bennu mewn hysbysiad o dan is-baragraff (2)—

- (a) bod rhaid i unrhyw beiriannau neu gyfleusterau storio mewn mangre yn y parth a ddarnodwyd a ddefnyddir i gynhyrchu tatws gael eu glanhau a'u diheintio mewn modd priodol, fel nad oes risg adnabyddadwy y bydd Pydredd cylch tatws yn goroesi neu'n lledaenu;
- (b) mai dim ond tatws hadyd ardystiedig neu datws hadyd a dyfwyd o dan reolaeth swyddogol y caniateir eu plannu yn ystod y cyfnod penodedig;
- (c) bod rhaid i unrhyw datws hadyd a dyfir mewn man cynhyrchu sy'n halogedig o bosibl gael eu profi'n swyddogol ar ôl eu cynaeafu;
- (d) bod rhaid i datws a fwriedir i'w plannu gael eu trin ar wahân i'r holl datws eraill mewn mangre yn y parth neu fod rhaid gweithredu system lanhau a, pan fo'n briodol, ddiheintio rhwng trin tatws hadyd a thrin tatws bwyta yn ystod y cyfnod penodedig.

(4) O ran hysbysiad o dan is-baragraff (2)—

- (a) rhaid iddo fod mewn ysgrifen,
- (b) rhaid iddo ddisgrifio hyd a lled y parth a ddarnodir,
- (c) rhaid iddo bennu ar ba ddyddiad y bydd pob mesur i gael effaith ac am ba hyd,
- (d) rhaid iddo gael ei gyhoeddi mewn modd sy'n briodol i ddod ag ef i sylw'r cyhoedd, ac
- (e) caniateir iddo gael ei ddiwygio, ei atal neu ei ddirymu, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, drwy hysbysiad arall.

(5) Rhaid trin unrhyw fangre sy'n rhannol o fewn parth a ddarnodir ac yn rhannol y tu allan iddo fel pe bai o fewn y parth hwnnw at ddibenion y paragraff hwn, ac eithrio pan nad yw'r rhan sydd y tu allan i'r parth a ddarnodir yng Nghymru.

(6) Rhaid trin hysbysiad a gyhoeddir yn unol ag is-baragraff (4) fel pe bai wedi ei gyflwyno—

- (a) i unrhyw feddiannydd neu berson arall sydd â gofal am unrhyw fangre o fewn y parth a ddarnodir, a
- (b) i unrhyw berson sy'n gweithredu peiriannau neu sy'n cyflawni unrhyw weithgaredd arall mewn perthynas â chynhyrchu tatws o fewn y parth a ddarnodir.

(7) Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau—

- (a) bod mangreoedd sy'n tyfu, yn storio neu'n trin cloron tatws, a mangreoedd sy'n gweithredu peiriannau tatws o dan gontract, yn cael eu goruchwylio gan arolygwyr iechyd planhigion drwy gydol y cyfnod penodedig;
- (b) bod arolwg swyddogol yn cael ei gynnal yn ystod y cyfnod penodedig yn unol ag Erthygl 2 o Gyfarwyddeb 93/85/EEC;
- (c) bod rhaglen yn cael ei sefydlu, pan fo'n briodol, i amnewid yr holl stociau tatws hadyd dros gyfnod priodol o amser.

(8) At ddibenion is-baragraffau (3) a (7), ystyr "y cyfnod penodedig" yw'r cyfnod a bennir yn yr hysbysiad, a rhaid iddo fod o leiaf dri thymor tyfu ar ôl y flwyddyn y darnodwyd y parth.

Gwybodaeth Cychwyn

I23 Atod. 2 para. 23 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

RHAN 6

Mesurau i reoli Pydredd coch tatws

24. Yn y Rhan hon—

ystyr “blwyddyn dyfu gyntaf” (“*first growing year*”), yn achos mesurau sydd i’w cymryd mewn perthynas â man cynhyrchu halogedig, yw’r flwyddyn dyfu gyntaf yn dilyn y flwyddyn dyfu pryd y dynodir y man cynhyrchu halogedig yn halogedig at ddibenion Erthygl 5(1)(a)(ii) o Gyfarwyddeb 98/57/EC;

ystyr “deunydd sy’n dueddol o gael plâu neu glefydau” (“*susceptible material*”) yw planhigion (gan gynnwys cloron) heblaw gwir hadau *Solanum tuberosum* L. neu blanhigion, heblaw ffrwythau neu hadau *Solanum lycopersicum* L.;

ystyr “gofynion PRHG perthnasol” (“*relevant RNQP requirements*”), mewn perthynas â phlanhigion at blannu *Solanum lycopersicum* L., yw—

- (a) yn achos planhigion i’w plannu a gynhyrchwyd cyn 14 Rhagfyr 2019, y gofynion a oedd yn gymwys i’r planhigion i’w plannu hynny o dan Gyfarwyddeb y Cyngor 2000/29/EC neu yn rhinwedd y Gyfarwyddeb honno;
- (b) yn achos planhigion i’w plannu a gynhyrchwyd ar neu ar ôl 14 Rhagfyr 2019, y gofynion sy’n gymwys i’r planhigion i’w plannu hynny o dan y Rheoliad Amodau Ffytioechnodol neu yn rhinwedd y Rheoliad hwnnw;

ystyr “gwrthrych” (“*object*”) yw unrhyw beiriant, cerbyd, llestr, storfa neu wrthrych arall, gan gynnwys deunydd pecynnu;

ystyr “halogedig” (“*contaminated*”) yw wedi ei ddynodi’n halogedig gan arolygydd iechyd planhigion at ddibenion Erthygl 5(1)(a)(ii) o Gyfarwyddeb 98/57/EC;

ystyr “halogedig o bosibl” (“*possibly contaminated*”) yw wedi ei bennu’n halogedig o bosibl gan arolygydd iechyd planhigion at ddibenion Erthygl 5(1)(a)(iii) neu (c)(iii) o Gyfarwyddeb 98/57/EC;

ystyr “hysbysiad” (“*notice*”), mewn perthynas â hysbysiad sydd i’w roi gan arolygydd iechyd planhigion, yw hysbysiad o dan reoliad 15(1);

ystyr “parth” (“*zone*”) yw unrhyw ardal, gan gynnwys unrhyw fangre unigol;

ystyr “tatws hadyd ardystiedig” (“*certified seed potatoes*”) yw tatws hadyd cyn-sylfaenol, tatws hadyd sylfaenol neu datws hadyd ardystiedig o fewn yr ystyr a roddir yn rheoliad 2(1) o’r Rheoliadau Tatws Hadyd.

Gwybodaeth Cychwyn

I24 Atod. 2 para. 24 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Arolygon a phrofion swyddogol

25.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau y cynhelir arolygon swyddogol systemataidd blynyddol yng Nghymru er mwyn nodi presenoldeb Pydredd coch tatws ar ddeunydd sy’n dueddol o gael plâu neu glefydau yn unol ag Erthygl 2 o Gyfarwyddeb 98/57/EC.

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2. (See end of Document for details)*

- (2) Pan amheuir bod Pydredd coch tatws yn bresennol, rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau—
- (a) bod profion swyddogol yn cael eu cynnal i gadarnhau a yw'n bresennol—
- (i) yn achos deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau, gan ddefnyddio'r dull a nodir yn Atodiad 2 i Gyfarwyddeb 98/57/EC ac yn unol â'r amodau a bennir ym mhwynt 1 o Atodiad 3 i Gyfarwyddeb 98/57/EC;
- (ii) mewn unrhyw achos arall, gan ddefnyddio unrhyw ddull a gymeradwyir yn swyddogol;
- (b) hyd nes y cadarnheir ei fod yn bresennol neu y gwrthbrofir yr amheuaeth ei fod yn bresennol, pan fo symptomau gweledol diagnostig sy'n peri amheuaeth ynghylch presenoldeb Pydredd coch tatws wedi eu gweld, ac y cafwyd canlyniad cadarnhaol mewn prawf sgrinio cyflym, neu y cafwyd canlyniad cadarnhaol yn y profion sgrinio a bennir ym mhwynt 2 o Adran 1 ac Adran 3 o Atodiad 2 i Gyfarwyddeb 98/57/EC—
- (i) bod symud yr holl blanhigion a'r holl gloron o'r holl gnydau, yr holl lotiau neu'r holl lwythi y cymerwyd y samplau ohonynt, heblaw'r rhai sydd o dan reolaeth swyddogol, yn cael ei wahardd, ac eithrio pan gadarnhawyd nad oes risg adnabyddadwy y bydd Pydredd coch tatws yn lledaenu,
- (ii) bod camau'n cael eu cymryd i olrhain tarddiad yr achos a amheuir, a
- (iii) bod mesurau rhagofalus priodol ychwanegol sy'n seiliedig ar lefel y risg a amcangyfrifir yn cael eu cymryd er mwyn atal Pydredd coch tatws rhag lledaenu.
- (3) Caiff hysbysiad gynnwys mesurau at ddibenion is-baragraff (2)(b)(i) i (iii).

Gwybodaeth Cychwyn

I25 Atod. 2 para. 25 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Mesurau i'w cymryd yn dilyn cadarnhau presenoldeb Pydredd coch tatws

26.—(1) Os bydd presenoldeb Pydredd coch tatws yn cael ei gadarnhau yn dilyn profion swyddogol a gynhelir yn unol â pharagraff 25(2)(a), rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau y cymerir y camau a bennir yn is-baragraffau (2) i (4) yn unol ag egwyddorion gwyddonol cadarn, bioleg Pydredd coch tatws a systemau cynhyrchu, marchnata a phrosesu perthnasol planhigion sy'n cynnal Pydredd coch tatws.

- (2) Yn achos deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau, y camau yw—
- (a) ymchwiliad gan arolygydd iechyd planhigion i ganfod graddau'r halogiad a phrif ffynonellau'r halogiad yn unol ag Atodiad 4 i Gyfarwyddeb 98/57/EC;
- (b) profion swyddogol pellach, gan gynnwys profion ar yr holl stociau tatws hadyd sy'n perthyn drwy glonio;
- (c) dynodi gan arolygydd iechyd planhigion bod y pethau a ganlyn yn halogedig—
- (i) y deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau a'r llwyth neu'r lot y cymerwyd y sampl ohono neu ohoni;
- (ii) unrhyw wrthrychau sydd wedi dod i gysylltiad â'r sampl honno;
- (iii) unrhyw uned cynhyrchu cnwd dan orchudd neu gae cynhyrchu cnwd dan orchudd ac unrhyw fan cynhyrchu deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau y cymerwyd y sampl ohoni neu ohono;
- (d) penderfyniad gan arolygydd iechyd planhigion ynghylch graddau'r halogiad tebygol drwy ddod i gysylltiad cyn neu ar ôl cynaefu, drwy gysylltau cynhyrchu, dyfrhau neu chwistrellu neu drwy berthynas drwy glonio;

- (e) darnodi parth gan arolygydd iechyd planhigion ar sail y dynodiad o dan baragraff (c), y penderfyniad a wneir o dan baragraff (d) a lledaeniad posibl Pydredd coch tatws yn unol â phwynt 2(i) o Atodiad 5 i Gyfarwyddeb 98/57/EC.
- (3) Yn achos planhigion cynhaliol, heblaw deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau, pan fo arolygydd iechyd planhigion yn nodi bod cynhyrchu deunydd o'r fath yn wynebu risg, y camau yw—
- (a) ymchwiliad gan arolygydd iechyd planhigion i ganfod graddau'r halogiad a phrif ffynonellau'r halogiad yn unol ag Atodiad 4 i Gyfarwyddeb 98/57/EC;
 - (b) dynodi gan arolygydd iechyd planhigion fod planhigion cynhaliol y cymerwyd y sampl ohonynt yn halogedig;
 - (c) penderfyniad gan arolygydd iechyd planhigion o ran yr halogiad tebygol;
 - (d) darnodi parth gan arolygydd iechyd planhigion ar sail y dynodiad o dan baragraff (b), y penderfyniad a wnaed o dan baragraff (c) a lledaeniad posibl Pydredd coch tatws yn unol â phwynt 2(i) o Atodiad 5 i Gyfarwyddeb 98/57/EC.
- (4) Yn achos dŵr wyneb a phlanhigion cynhaliol mochlysaidd gwyllt cysylltiedig, pan fo arolygydd iechyd planhigion yn nodi bod cynhyrchu deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau yn wynebu risg oherwydd dyfrhau, chwistrellu neu lifogydd dŵr wyneb, y camau yw—
- (a) ymchwiliad gan arolygydd iechyd planhigion i ganfod graddau'r halogiad, sy'n cynnwys cynnal arolwg swyddogol, ar adegau priodol, ar samplau o ddŵr wyneb ac, os ydynt yn bresennol, planhigion cynhaliol mochlysaidd gwyllt;
 - (b) dynodi dŵr wyneb y cymerwyd y sampl ohono gan arolygydd iechyd planhigion, i'r graddau sy'n briodol ac ar sail yr ymchwiliad o dan baragraff (a);
 - (c) penderfyniad gan arolygydd iechyd planhigion o ran yr halogiad tebygol ar sail y dynodiad a wnaed o dan baragraff (b);
 - (d) darnodi parth gan arolygydd iechyd planhigion ar sail y dynodiad o dan baragraff (b), y penderfyniad a wnaed o dan baragraff (c) a lledaeniad posibl Pydredd coch tatws yn unol â phwynt 2(ii) o Atodiad 5 i Gyfarwyddeb 98/57/EC.

Gwybodaeth Cychwyn

I26 Atod. 2 para. 26 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Cyfyngiadau mewn perthynas â deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau neu wrthrychau sy'n halogedig neu sy'n halogedig o bosibl â Phydredd coch tatws

27.—(1) Ni chaiff unrhyw berson fynd ati'n fwriadol i blannu'r canlynol, nac achosi na chaniatáu'n fwriadol iddynt gael eu plannu—

- (a) unrhyw ddeunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ac sy'n halogedig, neu
- (b) unrhyw ddeunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ac sy'n halogedig o bosibl.

(2) Pan fo deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau neu wrthrych wedi eu dynodi'n halogedig neu'n halogedig o bosibl o dan baragraff 26(2), rhaid i arolygydd iechyd planhigion gyflwyno hysbysiad yn ei gwneud yn ofynnol—

- (a) yn achos deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ac sy'n halogedig, i'r deunydd fod yn destun unrhyw fesur sy'n cydymffurfio â phwynt 1 o Atodiad 6 i Gyfarwyddeb 98/57/EC;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2. (See end of Document for details)*

- (b) yn achos deunydd sy'n dueddol o gael plâu neu glefydau ac sy'n halogedig o bosibl, i'r deunydd gael ei ddefnyddio neu ei waredu yn unol â phwynt 2 o Atodiad 6 i Gyfarwyddeb 98/57/EC;
 - (c) yn achos gwrthrych sy'n halogedig neu wrthrych sy'n halogedig o bosibl, i'r gwrthrych—
 - (i) cael ei waredu drwy ei ddiinstrio, neu
 - (ii) cael ei lanhau a'i ddiheintio fel nad oes risg adnabyddadwy y bydd Pydredd coch tatws yn goroesi neu'n lledaenu.
- (3) Ni chaniateir i ddim byd a lanhawyd ac a ddiheintwyd yn unol ag is-baragraff (2) gael ei drin mwyach fel pe bai'n halogedig at ddibenion Cyfarwyddeb 98/57/EC.

Gwybodaeth Cychwyn

I27 Atod. 2 para. 27 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Mesurau y caniateir eu gwneud yn ofynnol mewn perthynas â man cynhyrchu halogedig

28.—(1) Rhaid i arolygydd iechyd planhigion gyflwyno'r hysbysiadau a ganlyn i unrhyw feddiannydd neu berson arall sydd â gofal am fan cynhyrchu halogedig sydd mewn parth a ddarnodir gan arolygydd iechyd planhigion o dan baragraff 26(2)(e)—

- (a) mewn perthynas â chae halogedig neu uned cynhyrchu cnwd dan orchudd halogedig sy'n rhan o'r man cynhyrchu, hysbysiad yn cynnwys y set gyntaf o fesurau dileu neu hysbysiad yn cynnwys yr ail set o fesurau dileu;
 - (b) mewn perthynas â chae sy'n rhan o'r man cynhyrchu ond nad yw'n halogedig a, pan fo'r arolygydd wedi ei fodloni bod y risg o blanhigion tatws gwirfoddol a phlanhigion tomatos gwirfoddol a phlanhigion eraill sy'n tyfu'n naturiol sy'n cynnal Pydredd coch tatws wedi ei dileu, hysbysiad yn cynnwys y drydedd set o fesurau dileu.
- (2) Y set gyntaf o fesurau dileu yw—
- (a) y mesurau sydd i'w cymryd yn y cae neu'r uned o'r dyddiad y ceir yr hysbysiad ac am o leiaf bedair blwyddyn dyfu o ddechrau'r flwyddyn dyfu gyntaf, er mwyn dileu unrhyw blanhigion tatws gwirfoddol a phlanhigion tomatos gwirfoddol ac unrhyw blanhigion eraill, gan gynnwys chwyn mochlysaidd, sy'n cynnal Pydredd coch tatws,
 - (b) gwaharddiad ar blannu unrhyw un neu ragor o'r canlynol yn y cae neu'r uned yn ystod y cyfnod hwnnw—
 - (i) cloron, planhigion neu wir hadau tatws;
 - (ii) planhigion tomatos neu hadau tomatos;
 - (iii) gan ystyried bioleg Pydredd coch tatws, planhigion cynhaliol eraill neu blanhigion o'r rhywogaeth *Brassica* lle ceir risg mewn cysylltiad â hwy bod Pydredd coch tatws yn goroesi;
 - (iv) cnydau lle ceir risg mewn cysylltiad â hwy y bydd Pydredd coch tatws yn lledaenu,
 - (c) gofyniad mai dim ond tatws ar gyfer cynhyrchu tatws bwyta y caniateir eu plannu yn y cae neu'r uned yn ystod y tymor cnydio tatws neu domatos cyntaf yn dilyn y cyfnod hwnnw, a bod y tatws dim ond yn cael eu plannu os canfuwyd bod y cae neu'r uned yn rhydd rhag planhigion tatws gwirfoddol a phlanhigion tomato gwirfoddol a phlanhigion cynhaliol eraill, gan gynnwys chwyn mochlysaidd, yn ystod arolygiadau swyddogol ar gyfer Pydredd coch tatws, am o leiaf y ddwy flwyddyn dyfu olynol cyn plannu, a bod y cloron neu'r planhigion tomatos a gynaeafwyd yn destun profion swyddogol gan ddefnyddio'r dull a nodir yn Atodiad 2 i Gyfarwyddeb 98/57/EC, a

- (d) gofyniad bod rhaid cymhwyso cylch cylchdroi priodol yn y tymhorau cynyddio tatws neu domatos dilynol, a rhaid i'r cylch hwnnw fod yn ddwy flynedd o leiaf pan fo tatws i'w plannu i gynhyrchu tatws hadyd.
- (3) Yr ail set o fesurau dileu yw—
- (a) y mesurau sydd i'w cymryd yn y cae neu'r uned o'r dyddiad y ceir yr hysbysiad ac am bum blwyddyn dyfu o ddechrau'r flwyddyn dyfu gyntaf er mwyn dileu planhigion tatws gwirfoddol a phlanhigion tomatos gwirfoddol a phlanhigion eraill sy'n tyfu'n naturiol, gan gynnwys chwyn mochlysaidd, sy'n cynnal Pydredd coch tatws,
- (b) gofyniad—
- (i) yn ystod tair blwyddyn gyntaf y blynyddoedd tyfu hynny, fod y cae neu'r uned yn cael ei gadw neu ei chadw—
- (aa) yn fraenar,
- (bb) gyda chnydau grawnfwyd, os yw'r arolygydd wedi ei fodloni nad oes risg y bydd Pydredd coch tatws yn lledaenu,
- (cc) yn dir pori parhaus gan dorri'r borfa yn fyr neu bori'r tir yn ddwys yn fynych, neu
- (dd) fel glaswellt ar gyfer cynhyrchu hadau;
- (ii) yn ystod y bedwaredd a'r bumed flwyddyn dyfu, mai dim ond planhigion nad ydynt yn cynnal Pydredd coch tatws ac nad oes unrhyw risg mewn cysylltiad â hwy y bydd Pydredd coch tatws yn goroesi neu'n lledaenu y caniateir eu plannu yn y cae neu'r uned, ac
- (c) gofyniad mai dim ond tatws ar gyfer cynhyrchu tatws hadyd neu datws bwyta y caniateir eu plannu yn ystod y tymor cynyddio tatws neu domatos cyntaf yn dilyn y cyfnod hwnnw, a bod y tatws dim ond yn cael eu plannu os canfuwyd bod y cae neu'r uned yn rhydd rhag planhigion tatws gwirfoddol a phlanhigion tomatos gwirfoddol a phlanhigion cynhaliol eraill, gan gynnwys chwyn mochlysaidd, yn ystod arolygiadau swyddogol ar gyfer Pydredd coch tatws, am o leiaf ddwy flwyddyn dyfu yn olynol cyn plannu, a bod y cloron neu'r planhigion tomatos a gynaeafwyd yn destun profion swyddogol gan ddefnyddio'r dull a nodir yn Atodiad 2 i Gyfarwyddeb 98/57/EC.
- (4) Y drydedd set o fesurau dileu yw—
- (a) gofyniad na phlennir planhigion sy'n cynnal Pydredd coch tatws neu mai dim ond y planhigion tatws a'r planhigion tomatos a ganlyn y caniateir eu plannu yn y cae o'r dyddiad y ceir yr hysbysiad ac am y flwyddyn dyfu gyntaf—
- (i) tatws hadyd ardystiedig ar gyfer cynhyrchu tatws bwyta;
- (ii) planhigion tomatos a dyfwyd o hadau sy'n bodloni'r gofynion PRHG perthnasol ar gyfer cynhyrchu ffrwythau,
- (b) gofyniad mai dim ond y tatws a ganlyn y caniateir eu plannu i gynhyrchu tatws hadyd neu datws bwyta yn y flwyddyn dyfu ddilynol gyntaf, os oes tatws i'w plannu yn y flwyddyn honno—
- (i) tatws hadyd ardystiedig;
- (ii) tatws hadyd a brofwyd yn swyddogol ar gyfer absenoldeb Pydredd coch tatws ac a dyfwyd o dan reolaeth swyddogol mewn man cynhyrchu nad yw'n halogedig,
- (c) gofyniad mai dim ond y planhigion tomatos a ganlyn y caniateir eu plannu i gynhyrchu planhigion neu ffrwythau yn y flwyddyn dyfu ddilynol gyntaf, os oes planhigion tomatos i'w plannu yn y flwyddyn honno—
- (i) planhigion tomatos a dyfwyd o hadau sy'n bodloni'r gofynion PRHG perthnasol;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2. (See end of Document for details)

- (ii) os ydynt wedi eu lluosogi yn llystyfol, planhigion tomatos a dyfwyd o hadau sy'n bodloni'r gofynion PRHG perthnasol ac a dyfwyd o dan reolaeth swyddogol mewn man cynhyrchu nad yw'n halogedig,
- (d) gofyniad, yn achos tatws, mai dim ond tatws hadyd ardystiedig neu datws hadyd a dyfwyd o dan reolaeth swyddogol o datws hadyd ardystiedig y caniateir eu plannu yn y cae yn ystod yr ail flwyddyn dyfu ddilynol ac unrhyw flwyddyn dyfu ddilynol arall i gynhyrchu tatws hadyd neu datws bwyta yn y cae,
- (e) gofyniad, yn achos tomatos, mai dim ond planhigion tomatos a dyfwyd o hadau sy'n bodloni'r gofynion PRHG perthnasol neu, os ydynt wedi eu lluosogi yn llystyfol, planhigion tomatos a dyfwyd o hadau sy'n bodloni'r gofynion PRHG perthnasol ac a dyfwyd o dan reolaeth swyddogol y caniateir eu plannu yn y cae yn ystod yr ail flwyddyn dyfu ddilynol ac unrhyw flwyddyn dyfu ddilynol arall i gynhyrchu planhigion neu ffrwythau yn y cae,
- (f) y mesurau sydd i'w cymryd yn y cae o'r dyddiad y ceir yr hysbysiad hyd at ddiwedd y flwyddyn dyfu a bennir yn yr hysbysiad er mwyn dileu planhigion tatws gwirfoddol, a phlanhigion sy'n tyfu'n naturiol sy'n cynnal Pydredd coch tatws, ac
- (g) arolygiadau swyddogol o gnydau sy'n tyfu ar adegau priodol a phroffion swyddogol ar datws a gynaeafwyd yn unol â'r dull a nodir yn Atodiad 2 i Gyfarwyddeb 98/57/EC.
- (5) Rhaid hefyd i hysbysiad a gyflwynir gan arolygydd iechyd planhigion o dan is-baragraff (1) (a) sy'n cynnwys y set gyntaf o fesurau dileu—
- (a) cynnwys gofyniad bod rhaid i'r holl beiriannau a chyfleusterau storio yn y man cynhyrchu a ddefnyddir i gynhyrchu tatws gael eu glanhau a'u diheintio ar unwaith ac yn dilyn y flwyddyn dyfu gyntaf,
- (b) pennu'r dulliau priodol ar gyfer glanhau a diheintio'r peiriannau a'r cyfleusterau storio, ac
- (c) gwahardd unrhyw raglen ddyfrhau neu chwistrellu yn y man cynhyrchu neu bennu sut y mae'n rhaid cynnal unrhyw raglen ddyfrhau neu chwistrellu yn y man cynhyrchu, at ddiben atal Pydredd coch tatws rhag lledaenu.
- (6) Caniateir i'r mesurau y caiff eu pennu mewn hysbysiad o dan is-baragraff (1) neu (5) gael eu cynnwys mewn hysbysiad gyda mesurau priodol eraill.
- (7) Rhaid i'r person y cyflwynir hysbysiad iddo yn unol ag is-baragraff (1) sicrhau bod y mesurau a bennir yn yr hysbysiad yn cael eu cymryd yn y modd gofynnol.

Gwybodaeth Cychwyn

I28 Atod. 2 para. 28 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Mesurau ychwanegol mewn perthynas ag unedau cynhyrchu cnwd dan orchudd

29.—(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i blannu unrhyw gloron, planhigion neu wir hadau tatws mewn uned cynhyrchu cnydau o dan orchudd sy'n halogedig lle mae'n bosibl amnewid yr holl gyfrwng tyfu yn yr uned.

(2) Ni chaiff unrhyw berson blannu unrhyw gloron, planhigion na gwir hadau tatws, planhigion tomatos neu hadau tomatos neu blanhigion eraill sy'n cynnal Pydredd coch tatws yn yr uned heb awdurdodiad ysgrifenedig arolygydd iechyd planhigion.

(3) Ni chaiff arolygydd iechyd planhigion roi awdurdodiad o dan is-baragraff (2) oni bai—

- (a) y cydymffurfiwyd â'r holl fesurau i ddileu Pydredd coch tatws ac i symud yr holl blanhigion sy'n cynnal Pydredd coch tatws ymaith a bennir mewn hysbysiad mewn perthynas â'r man cynhyrchu lle y mae'r uned wedi ei lleoli,
 - (b) bod y cyfrwng tyfu yn yr uned wedi ei newid yn llwyr, ac
 - (c) bod yr uned a'r holl offer a ddefnyddiwyd yn yr uned wedi eu glanhau ac wedi eu diheintio i ddileu Pydredd coch tatws ac i symud yr holl ddeunydd planhigion cynhaliol ymaith.
- (4) Caiff awdurdodiad o dan is-baragraff (2)—
- (a) mewn perthynas â chynhyrchu tatws, bennu mai dim ond tatws hadyd ardystiedig neu gloron bychain neu ficro-blanhigion sy'n deillio o ffynonellau a brofwyd yn swyddogol y caniateir eu defnyddio yn y broses gynhyrchu;
 - (b) mewn perthynas â chynhyrchu tomatos, bennu mai dim ond hadau sy'n bodloni'r gofynion PRHG perthnasol neu, os cânt eu lluosogi yn llystyfol, blanhigion tomatos a gynhyrchwyd o hadau sy'n bodloni'r gofynion PRHG perthnasol ac a dyfwyd o dan reolaeth swyddogol y caniateir eu defnyddio yn y broses gynhyrchu;
 - (c) gwahardd unrhyw raglen ddyfrhau neu chwistrellu yn y man cynhyrchu;
 - (d) pennu sut y mae'n rhaid cynnal unrhyw raglen ddyfrhau neu chwistrellu yn y man cynhyrchu at ddiben atal Pydredd coch tatws rhag lledaenu.

Gwybodaeth Cychwyn

I29 Atod. 2 para. 29 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Mesurau i'w cymryd mewn parthau a ddarnodwyd i reoli Pydredd coch tatws

30.—(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan fo arolygydd iechyd planhigion wedi darnodi parth mewn perthynas â chadarnhad bod Pydredd coch tatws wedi ei ganfod o dan baragraff 26(3) (d) neu (4)(d).

(2) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy hysbysiad, bennu rhagor o waharddiadau, cyfyngiadau a mesurau eraill a fydd yn gymwys yn y parth a ddarnodir i atal y risg y bydd Pydredd coch tatws yn goroesi neu'n lledaenu.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru, yn benodol, bennu mewn hysbysiad o dan is-baragraff (2)—

- (a) bod rhaid glanhau a, pan fo'n briodol, ddiheintio unrhyw beiriannau neu gyfleusterau storio mewn mangre o fewn y parth a ddarnodir a ddefnyddir i dyfu, i storio neu i drin cloron tatws neu domatos o fewn y parth, neu unrhyw fangre o fewn y parth y gweithredir peiriannau o dan gontract ar gyfer cynhyrchu tatws neu domatos ohoni, er mwyn sicrhau nad oes unrhyw risg adnabyddadwy y bydd Pydredd coch tatws yn goroesi neu'n lledaenu;
- (b) yn achos cnydau tatws, mai dim ond tatws hadyd ardystiedig neu datws hadyd a dyfwyd o dan reolaeth swyddogol y caniateir eu plannu yn ystod y cyfnod penodedig;
- (c) bod rhaid i datws a fwriedir i'w plannu gael eu trin ar wahân i'r holl datws eraill mewn mangre o fewn y parth neu fod rhaid gweithredu system lanhau a, pan fo'n briodol, ddiheintio rhwng trin tatws hadyd a thrin tatws bwyta yn ystod y cyfnod penodedig;
- (d) yn achos cnydau tomatos, mai dim ond planhigion tomatos a dyfwyd o hadau sy'n bodloni'r gofynion PRHG perthnasol neu, os cânt eu lluosogi yn llystyfol, blanhigion tomatos a gynhyrchir o hadau o'r fath ac a dyfwyd o dan reolaeth swyddogol y caniateir eu plannu yn ystod y cyfnod penodedig;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2. (See end of Document for details)*

- (e) na chaniateir defnyddio dŵr wyneb halogedig ar gyfer dyfrhau na chwistrellu deunydd planhigion penodedig a, pan fo'n briodol, blanhigion eraill sy'n cynnal Pydredd coch tatws, heb awdurdodiad ysgrifenedig ymlaen llaw gan arolygydd iechyd planhigion;
 - (f) os oes gollyngiadau gwastraff hylifol wedi eu halogi, fod rhaid gwaredu unrhyw wastraff o fangre brosesu neu becynnu ddiwydiannol yn y parth sy'n trin deunydd planhigion penodedig o dan oruchwyliaeth arolygydd iechyd planhigion.
- (4) O ran hysbysiad o dan is-baragraff (2)—
- (a) rhaid iddo fod mewn ysgrifen,
 - (b) rhaid iddo ddisgrifio hyd a lled y parth a ddarnodir,
 - (c) rhaid iddo bennu mewn perthynas â phob mesur a yw'n gymwys yn gyffredinol ynteu i ardal o ddŵr wyneb yn y parth a ddarnodwyd,
 - (d) rhaid iddo bennu ar ba ddyddiad y bydd pob mesur yn cael effaith ac am ba hyd,
 - (e) rhaid iddo gael ei gyhoeddi mewn modd sy'n briodol i ddod ag ef i sylw'r cyhoedd, ac
 - (f) caniateir iddo gael ei ddiwygio, ei atal neu ei ddirymu, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, drwy hysbysiad arall.
- (5) Rhaid trin unrhyw fangre sy'n rhannol o fewn parth a ddarnodir ac yn rhannol y tu allan iddo fel pe bai o fewn y parth hwnnw at ddibenion y paragraff hwn, ac eithrio pan nad yw'r rhan sydd y tu allan i'r parth a ddarnodir yng Nghymru.
- (6) Rhaid trin hysbysiad a gyhoeddir yn unol ag is-baragraff (4) fel pe bai wedi ei gyflwyno—
- (a) i unrhyw feddiannydd neu berson arall sydd â gofal am unrhyw fangre o fewn y parth a ddarnodir;
 - (b) i unrhyw berson—
 - (i) sydd â hawl i ddefnyddio unrhyw ddŵr wyneb halogedig,
 - (ii) sydd ag unrhyw ddŵr wyneb halogedig ar fangre o fewn y parth a ddarnodir y mae'r person yn ei meddiannu neu y mae ganddo ofal amdani, a
 - (iii) sy'n gweithredu peiriannau neu sy'n cyflawni unrhyw weithgaredd arall mewn perthynas â chynhyrchu tatws neu domatos o fewn y parth a ddarnodir.
- (7) Ni chaiff Gweinidogion Cymru bennu'r mesurau y cyfeirir atynt yn is-baragraff (3) ond pan fo'r parth wedi ei darnodi—
- (a) mewn perthynas â'r mesurau y cyfeirir atynt ym mharagraffau (a) i (d) o'r is-baragraff hwnnw at ddibenion Erthygl 5(1)(a)(iv) o Gyfarwyddeb 98/57/EC;
 - (b) mewn perthynas â'r mesurau y cyfeirir atynt ym mharagraffau (e) ac (f) o'r is-baragraff hwnnw at ddibenion Erthygl 5(1)(c)(iii) o Gyfarwyddeb 98/57/EC.
- (8) Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau—
- (a) bod mangreoedd sy'n tyfu, yn storio neu'n trin cloron tatws a mangreoedd sy'n gweithredu peiriannau tatws o dan gontract yn cael eu goruchwyllo gan arolygwyr iechyd planhigion yn ystod y cyfnod penodedig;
 - (b) bod arolwg swyddogol yn cael ei gynnal yn unol ag Erthygl 2 o Gyfarwyddeb 98/57/EC yn ystod y cyfnod penodedig;
 - (c) bod rhaglen yn cael ei sefydlu, pan fo'n briodol, i amnewid yr holl stociau tatws hadyd dros gyfnod priodol o amser.
- (9) At ddibenion is-baragraffau (3) ac (8), rhaid i'r "cyfnod penodedig", mewn perthynas â pharth a ddarnodir yn unol â pharagraff 26(3)(d) neu (4)(d) fod o leiaf dri thymor tyfu ar ôl y flwyddyn y darnodwyd y parth.

Gwybodaeth Cychwyn

I30 Atod. 2 para. 30 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

RHAN 7

Mesurau ynglŷn â thatws o'r Aifft

Mesurau at ddibenion Erthygl 7 o Benderfyniad Gweithredu'r Comisiwn 2011/787/EC

31.—(1) Yn y Rhan hon, ystyr “tatws o'r Aifft” yw unrhyw gloron *Solanum tuberosum* L., yn tarddu o'r Aifft a gyflwynir i diriogaeth yr Undeb o dan Benderfyniad Gweithredu'r Comisiwn 2011/787/EC.

(2) Ni chaiff unrhyw weithredwr proffesiynol—

- (a) symud unrhyw datws o'r Aifft yng Nghymru oni bai eu bod wedi eu labelu i ddangos eu bod yn tarddu o'r Aifft;
- (b) prosesu, paratoi, golchi neu becynnu unrhyw datws o'r Aifft mewn mangre yng Nghymru heblaw mewn mangre y mae Gweinidogion Cymru wedi ei chymeradwyo mewn ysgrifen at y diben hwnnw.

(3) Nid yw is-baragraff (2)(b) yn gymwys i becynnu neu baratoi unrhyw datws o'r Aifft mewn siop, bwyty, ffreutur, clwb, tŷ tafarn, ysgol, ysbyty, neu sefydliad tebyg (gan gynnwys cerbyd neu stondin sefydlog neu symudol) i'w ddanfôn at y defnyddiwr terfynol.

Gwybodaeth Cychwyn

I31 Atod. 2 para. 31 mewn grym ar 27.3.2020, gweler [rhl. 1](#)

Statws

Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 27/03/2020.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Rheoliadau Rheolaethau Swyddogol (Iechyd Planhigion ac Organeddau a Addaswyd yn Enetig) (Cymru) 2020, ATODLEN 2.